

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett tullprogram för samarbete i tullfrågor (*Tullprogram*)

I enlighet med 96 § 2 momentet i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 8 juni 2018 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett tullprogram för samarbete i tullfrågor samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 8 oktober 2020

Finansminister Matti Vanhanen

Lagstiftningsråd Jukka M. Kekkonen

FINANSMINISTERIET

PROMEMORIA
8.10.2020

EU/2018/1237

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM INRÄTTANDE AV ETT TULLPROGRAM FÖR SAMARBETE I TULLFRÅGOR

1 Förslagets bakgrund och syfte

Den 8 juni 2018 lade kommissionen fram sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett tullprogram för samarbete i tullfrågor (COM (2018) 442 final). Förslaget är en del av kommissionens nya budgetram för perioden 2021–2027. I enlighet med tidigare etablerad praxis har riksdagen redan informerats om förslaget genom ett E-brev 3.7.2018 (E 61/2018 rd).

Tullprogrammet är en handlingsplan för verksamheten inom EU:s tullunion och samarbetet mellan tullmyndigheter. Programmet syftar till att förbättra och harmonisera tullunionens verksamhet, liksom ge en ram, mekanismer och budget för tullsamarbetet. Förslaget skulle vara en fortsättning på det nuvarande programmet Tull 2020 för budgetramsperioden 2014–2020.

Tullprogrammet har som allmänt mål att stöda tullunionen och tullmyndigheterna, skydda unionens och dess medlemsstaters ekonomiska intressen, garantera säkerhet och skydd för unionen, skydda unionen mot illojal och olaglig handel samtidigt som legitim affärsverksamhet gynnas. Det allmänna målet har preciserats jämfört med det nuvarande programmet så att man i högre grad kan stöda tullunionen och bland annat tullmyndigheter när det gäller alla uppgifter som stadgats i unionens tullkodex.

Programmets särskilda mål är att stöda beredningen och ett enhetligt genomförande av unionens tullagstiftning och tullpolitik samt att stöda tullsamarbete och utveckla den administrativa kapaciteten, inklusive utveckling och användning av i synnerhet europeiska elektroniska system. Om det behövs är samarbetet öppet även för tredjeländer, internationella organisationer och ekonomiska aktörer eller organisationer som företräder dem.

Målen och åtgärderna i kommissionens förslag är i stort sett i linje med det nuvarande programmet Tull 2020. Jämfört med det nuvarande programmet lägger det föreslagna Tullprogrammet mer tonvikt på att ha ett tätare samarbete och införa nya elektroniska system (digitalisering av tullunionen).

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

I Tullprogrammet skulle man fastställa dess mål och budget för perioden 2021–2027, liksom unionens finansieringsformer och regler för beviljande av finansiering.

Kommissionen föreslår att finansieringen för programmet för perioden 2021–2027 ska vara cirka 843 000 000 euro i 2018 års priser (950 000 000 euro i löpande priser enligt artikel 4 i förslaget). Kommissionen skulle ansvara för genomförandet av programmet. Programmet skulle genomföras genom direkt förvaltning av kommissionen i enlighet med budgetförordningen.

Programmet skulle få tillhandahålla finansiering för åtgärder som syftar till att verkställa programmets allmänna eller särskilda mål. Stödberättigade åtgärder skulle till exempel vara tullexperternas möten, seminarier och annan utbildning samt utveckling och drift av tullens it-system

på unionsnivå. Tullprogrammet skulle, precis som det nuvarande programmet, vara öppet för tredjeländer på vissa villkor för att stöda deras anslutnings- och associeringsprocess.

En nyhet jämfört med det nuvarande programmet Tull 2020 skulle vara att Tullprogrammet även kunde tillhandahålla finansiering för åtgärder som kompletterar eller stöder användningen av det instrument för tullkontrollutrustning som föreslås att ska inrättas som en del av Fonden för integrerad gränsförvaltning. Instrumentet för tullkontrollutrustning skulle enbart stöda inköp, underhåll och uppgradering av stödberättigad utrustning. Tullprogrammet skulle kunna tillhandahålla stöd för exempelvis samarbetsåtgärder för bedömning av utrustningsbehov eller utbildning avseende inköpt utrustning i det att fall instrumentet för tullkontrollutrustning inte skulle kunna tillhandahålla finansiering. (Förslaget som gäller instrumentet för tullkontrollutrustning ingår i statsrådets U-skrivelse U 81/2018 rd av den 23 augusti 2018).

En åtgärds stödberättigande kostnader skulle kunna finansieras upp till 100 procent genom Tullprogrammet. Den samfinansieringssats som ska tillämpas när åtgärder kräver tilldelning av bidrag ska anges i de fleråriga arbetsprogram som fastställs för att genomföra Tullprogrammet. Precis som för närvarande, skulle exempelvis en åtgärd för utveckling och drift av ett europeiskt elektroniskt system endast vara stödberättigad när det gäller kostnader med anknytning till uppgifter som kommissionen ansvarar för. Finansiering skulle kunna tillhandahållas i alla de former som fastställts i budgetförordningen, exempelvis som bidrag, upphandling eller kostnadsersättning.

Tullprogrammet skulle, till skillnad från det nuvarande programmet Tull 2020, även ligga till grund för en flerårig strategisk plan (MASP-C) för elektroniska it-system inom tullsektorn. De nödvändiga bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets beslut 70/2008/EG om en papperslös miljö för tullen och handeln, som för närvarande ligger till grund för den strategiska planen, skulle ingå i Tullprogrammet och det ovan nämnda beslutet skulle upphävas. På så sätt skulle man säkerställa att den fleråriga strategiska planen för tullens it-system är samstämmig med Tullprogrammet.

I samband med genomförandet av Tullprogrammet skulle det ske en övergång från årliga till fleråriga arbetsprogram. På så sätt skulle programmet bättre svara mot de mål som ska uppnås på medellång och lång sikt liksom minska den administrativa bördan för både kommissionen och medlemsstaterna.

Kommissionen föreslår även att en bedömning av programmets resultat och måluppfyllelse ska ske mer effektivt än för närvarande. I programmets bilaga skulle särskilda indikatorer anges som skulle effektivisera uppföljningen av programmet och dess resultat. För att säkerställa en ändamålsenlig bedömning skulle kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter med avseende på att ändra bilaga 2 för att vid behov se över eller komplettera indikatorerna och komplettera denna förordning med bestämmelser om upprättande av en ram för övervakning och utvärdering.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritetsprinciperna

Kommissionen föreslår att den rättsliga grunden i denna förordning är Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) och artiklarna 33 (tullsamarbetet), 114 (den inre marknaden) och 207 (handelspolitiken). Europaparlamentet och rådet fattar ett gemensamt beslut i ärendet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Enligt artikel 3 punkt 1 a) i FEUF har unionen exklusiv behörighet när det gäller tullunionen. Enbart unionens lagstiftning kan emellertid inte i tillräcklig utsträckning säkerställa att tullunionen fungerar i saklig ordning. Lagstiftningen skulle därför kompletteras med stödåtgärderna i det föreslagna Tullprogrammet för att säkerställa en samstämmig och enhetlig tillämpning av unionens tulllagstiftning. Många av tullsektorns aktiviteter är dessutom gränsöverskridande, varvid de gäller och påverkar alla medlemsstater. Därför kan enskilda medlemsländer inte hantera dessa på ett effektivt och framgångsrikt sätt. Det krävs åtgärder på unionsnivå för att stärka den europeiska dimensionen i tullmyndigheternas arbete, liksom förhindra störningar på den inre marknaden och stöda ett effektivt skydd av unionens yttre gränser. Kommissionens förslag kan anses vara i linje med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4 Förslagets konsekvenser

Det föreslagna anslaget till Tullprogrammet från EU:s budget för hela programperioden 2021–2027, cirka 843 000 000 euro i 2018 års priser, har bibehållits i kommissionens förslag till budgettram COM (2020) 442 som uppdaterades i maj 2020. Det föreslagna anslaget ingår även i den överenskommelse som Europeiska rådet nådde i juli 2020 om den nya fleråriga budgetramen.

Precis som idag är avsikten att merparten av programmets budget används till att utveckla och underhålla de av EU:s gemensamma elektroniska it-system inom tullsektorn som kommissionen ansvarar för. Nationella it-system finansieras inte genom programmet. Finansieringsbeloppet som beviljas en medlemsstat påverkas av hur aktivt landet deltar i de finansierade projekten. Den finansiering Finland har fått genom det nuvarande programmet har årligen uppgått till cirka 250 000 euro. I praktiken har finansieringen använts till att ersätta rese- och logikostnader för att delta i olika expertmöten som handlat om utvecklingen av tullunionens verksamhet samt till kostnader för mötesarrangemang i Finland. I egenskap av en yttregränsstat har Finland stort intresse av att delta i och sträva efter att påverka utvecklingen av olika delområden inom tullverksamheten. Finlands finansieringsbelopp har varit genomsnittligt jämfört med de andra medlemsstaterna.

I samband med en nationell budget- och JTS-process (plan för de offentliga finanserna, JTS) behandlar och tar man ställning till frågor med anknytning till den nationella budgeten. De statliga medel som krävs för åtgärderna genomförs inom ramen för statsfinanserna.

Förslaget har ingen inverkan på nationell lagstiftning.

5 Ålands behörighet

Landskapet Åland har inte lagstiftningsbehörighet i ärendet.

6 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen i Europeiska unionen

Utkastet till memorandum om förslaget till förordning har varit i skriftligt förfarande den 27 juni 2018 vid sektion EU5 (tulltekniska frågor) som lyder under kommittén för EU-ärenden.

Ärendet har behandlats i MFF-ledningsgruppen den 2 juli 2018 och den 5 oktober 2020.

I enlighet med tidigare etablerad praxis har riksdagen redan informerats om förslaget genom ett E-brev 3.7.2018 (E 61/2018 rd). Finansutskottet instämde i statsrådets ståndpunkt och stora utskottet har översänt utskottets ståndpunkt för kännedom till statsrådet den 12 september 2018.

U 53/2020 rd

Med hänsyn till grundlagsutskottets utlåtande GrU 6/2020 rd tidigare i år i en annan fråga och den överenskommelse som Europeiska rådet nådde i juli om den fleråriga budgetramen 2021–2027, översänds nu till riksdagen en U-skrivelse enligt 96 § i grundlagen som kompletterar det tidigare E-brevet.

Förslaget behandlas i rådet i arbetsgruppen för tullunionen. I Ständiga representanternas kommitté Coreper den 16 december 2018 antog rådet en partiell allmän ståndpunkt som utesluter övergripande horisontella frågor som ska lösas i samband med budgetramsförhandlingarna.

I Europaparlamentet är det ansvariga utskottet IMCO (inre marknaden och konsumentskydd) med Maria Grapini (S&D, RO) som föredragande. Under Finlands EU-ordförandeskap hölls den första trepartsförhandlingen den 3 december 2019. Trepartsförhandlingarna fortsätter under tyska ordförandeskapet och slutförs efter beslut om budgetram.

7 Statsrådets ståndpunkt

Finland understöder och anser det viktigt att uppnå de mål som satts upp för det nuvarande programmet Tull 2020 liksom säkerställa att genomförda projekt fortsätter under perioden 2021–2027 genom det nya Tullprogrammet.

Statsrådet godkänner finansieringen av Tullprogrammet från EU:s budget i enlighet med slutsatserna om den fleråriga budgetramen 2021–2027 som Europeiska rådet antog i juli.